

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Lacrimi de Casandră.

Era odată discuție mare între bărbații politici români, în jurul principiului de oportunitate. Partidul național român era în lucrare. Tot ce neamul avea mai bun și independent între fiii sei, lua parte activă la lucrările partidului. Conferențelor naționale le dădea strălucire prin ființa lor de față și prin vorbirile lor adânc simțite, bărbați ca Barițiu, Mocsonyi, Dr. Rațiu, Cosma, Dr. Mișu, Cristea, Slavici, Brote, etc. Și toți conveniseră asupra ideii, de a prezenta M. Sale un Memorand, cuprinzând gravaminele națiunii române din Transilvania și Ungaria, rugându-l să întrevie la volnicele guverne maghiare, ca să dea ce e drept și cu cale acestui număr și credincios popor!

Unii însă ziceau, că acesta fiind un pas mare din partea unui popor, e de lipsă să cauți bine privilegiul oportun, potrivit, să-l legi de alte evenimente favorabile, cari să-l facă binevenit cercurilor înalte cărora să adresează!

Alții însă ziceau, momentul „oportun“ e ori-când! Facem noi momentul, când suntem gata cu lucrul, căci nu totdeauna timpul face oamenii; ci și oamenii fac timpurile, mari ori mici!

Era adevărat o discuție merituosă asupra principiului de oportunitate. Cei-ce țineau la acest principiu, au fost majoritatea de cealaltă, cari s'au dus înainte și fără a mai aștepta momente „oportune“, iar cei dintâi s'au dat la o parte din calea lor, nefăcându-le greutate, dar' nici sprigin dându-le. Ce s'a ales de lucru, nu mai cercețăm azi.

Constatăm numai, că aveam atunci un mare și însemnat număr de bărbați, cari aproape toți trăiesc și azi, toți oameni de principii, cari prin ținerea la principiul de oportunitate, voiau să zică neamului lor: Voim să te conducem la fapte de apărare națională, dar' te vom chema la atari fapte numai în momente oportune, binevenite, când și pașii tăi, graiul tău, fapta ta, să mărească efectul momentului, să tragă în cumpăna lui, să nu poată fi trecut așa de ușor sub revistă nici de unii, nici de alții. Cei pe cari îi vei sprigini prin pasul tău, să se bucure de el, să te spriginească și ei pe tine, cei contra cărora este îndreptat, să te simțită, să-i doară, să vadă că în atari momente și tu te știi impune ca factor!

Doamne, unde sunt astăzi bărbații neamului nostru cu atari convingeri și doriri de acțiuni la momente oportune? Și oare nimeni din ei să nu fi recunoscut în momentele foarte critice de zbuțumări politice prin care trece țara de mai mult de jumătate de an, să nu fie recunoscut, zic, nimeni, nu unul, ci zecile de momente oportune, când și poporul român trebuia chemat la acțiune, la luare de poziții, la

fapte, cari îl făceau să fie simțit și în o parte și în alta?

Principiul oportunității poate avea sinceri și serioși aderenți și la noi, ca ori și unde, dar aderenții lui dela noi, anevoc credem să mai ajungă în grabă a avea momente mai oportune, ca acelea cari au trecut și trec încă peste noi, pentru a putea fi bine folosite!

Și de ne ridicam noi, ne urmau în cor, în mândru, impunător și temut cor, și celelalte naționalități, surori în simțăminte cu noi, — văzând însă ele neorietarea și șovăirea noastră, au făcut dușmanului nostru comun plăcerea, de a nu-l incomoda în aceste clipe, când ori-ce incomodare îi era foarte dureroasă, — căci și ele, celelalte naționalități, dela noi, ca dela poporul cel mai numeros și mai puternic, așteaptă inițiativa, încurajatoarea mergere înainte, care să le răpească cu noi și pe ele!

Ah, sufletul unui bun Român, câte lacrimi trebuie să verse după atâtea privilegii bune de acțiuni naționale politice — scăpate!

Jancu.

E ora a 11-a!

— Am scăpat de-un rău, fără meritul nostru! —

Ordinul de zi al M. Sale Imperatorului Rege, dat către armată, și mai ales scrisoarea preamănată adresată ministrului președinte Hedervary, care e o ediție nouă, cu formă constituțională și responsabilitate ministerială, a ordinului către armată, — se discută încă viu și în presa română.

Unii frați strigă extasiți „Trăiască M. Sa!“ „Trăiască!“ zicem și noi, că a pășit față de pretensiunile zvăpăite maghiare, așa precum toate popoarele monarhice (nu numai a Ungariei), afară de Unguri, au dorit să-i vadă pășind.

Nouă Românilor în special ordinul de zi dat de M. Sa către armată constatăm, că ne este din întâmplare, favorabil, căci ne scapă de realizarea cererii utopice a kossuthiștilor de a face din armata comună, un nou instrument de maghiarizare.

Românii pot să resufle deci cu inimă liniștită, ca după o primejdie mare, de care au scăpat teaferi, dar de care, să fim sinceri, nu și-au prea dat seamă, căci altfel nu s'ar fi culcat deja pe urechea cealaltă, ca să viseze mai departe la visul de aur al Românismului, în firma credință, naivă și deșeartă, că va veni o vreme, când dușmanul său de moarte îl va trezi el din somn, venind să-i dea gata, plocon, drepturile politice!

Mai ales noi trebuie să ne dăm seama, că numai o întâmplare e, că de astă dată ne-au favorizat, indirect, și pe noi interesele mari politice ale Monarhiei, și așa avurăm și noi zile de oare-care bucurie politică, dar încolo se nu uităm, că dacă ar fi vorba de alte concesii față de Maghiari, de dragul nostru nu se va pune „cineva“ în corn de capră cu aceia, cărora le-a dat asupra noastră putere discreționară!

Deci, ce am negles până acum, adevărat de a ne organiza, ca să însemnăm și noi de noi ceva, ca să grăbim sosirea vremii când în calculii politici să se țină samă și de noi, — se grăbim a o face cel puțin acum, căcie oara a 11-a!

Să ne luăm la inimă dela inimă

venitele cuvinte ale dui Dr. Victor Bontescu publicate în fruntea numărului 36 al foii acesteia, și se lucrăm întracolo, ca cei chemați să se facă datorința, să accelereze convocarea alegătorilor nostri la adunări politice, pentru ca, „să ne știm odată ce suntem, cine suntem și la ce ne putem aștepta“, căci ș'un popor de eroi poate să cadă, dar să peară tângind, numai un popor de nimica!

Flăcării români, înrolați!

— „Impăratu mi-e tată!“ —

Până la mari depărtări, mai ales în ținutul comandai militare a regimentului nostru de casă 64, a pătruns apelul nostru dat înainte cu două săptămâni, — și valuri frumoase a produs, și răsunet viu aflata în inimile bravilor nostri flăcării!

A răsărit lumina pentru ei, și dat ne este acum să vestim cu plăcere, că vre-o 320 de flăcări au fost asentați numai zilele trecute și jurați!

Având în vedere că Regimentul de tot are lipsă numai de vre-o 420 feciori ca regruți: aci numărul e aproape ajuns și feciorii din anul al treilea vor putea fi sloboziți mai toți acasă!

Cobe rea, vicișpanul nostru băgând de seamă că prea mare însuflețire izbucnește așa de-odată în inimile flăcăilor români — pentru miliție, pentru țară, și văzând peste tot alipirea cu care poporul român, flăcării români, pornesc hotărâți să jure „credință sub steagul Impăratului“, — aspră poruncă a dat solgăbirailor din comitat, ca să nu îngăduie a li-se da celor ce vreau să fie asentați — hârțile și scrisorile trebuincioase la aceasta!...

Și a isbutit a împiedeca prin aceasta frumosul avânt, a-l opăci, a-l sufoca, deși numai pe ținutul comitatului nostru...

Pricepem apucătura domnului vicișpan. Nu-i țighește D-Sale alipirea aceea frumoasă ce o are Românul către Tron și Casa domnitoare actuală!

Nu-i place că, drept răsunet la Chlopy, nume dureros pentru îngâmfății dela putere, — noi se ne manifestăm în masse pentru armata comună, și flăcării români din comitat să se dea de bunăvoință să fie asentați!...

Să-i fie numai de bine!...

Dar' valul a pătruns mai de parte!...

Din comitatul vecin al Albeinferioare (ținuturile Vinț, Sebeș, Cunța și Mercurea) vin zilnic feciorii grupuri... grupuri. Să lasă înrolați, pun jurământul și un strigăt prelung vesel... și apoi acasă, pentru-ca în 5 Octomvrie să se reîntoarcă earășii...

Luni în 28 Sept. n. au fost asentați din 35 flăcări români ce s'au prezentat, 33.

Martii ceata a crescut, — erau cu fluere, jucau și săltau două grupuri pe câte 25 flăcări, toți cu biletul obicinuit în pălăriile împodobite cu mușcată și măgheran!

Am fost martor unei scene drăguțe. Veneau dinspre spitalul militar... „Hura-a-a!“ din toate piepturile deodată și cântau de gândea că a lor e lumea...

„Uite, uite! zice o fată din o poartă, cătră ortacă-sa — drăguț e hăla. Da celalalt ce slab e?”

„— Mă, da și pe tine te-a luat cătană?...“

Și feciorul strigă vesel: „Si da! De-acu nainte Impăratu mi-e tată!“

Și-apoi toți în chor: — „Trăiască Impăratul!“ Fără voie mi-a trecut prin cap gândul:

Oare ce-ar face flăcării nostri în însuflețita lor bucurie, dacă ar cunoaște pe deputatul Barabaș — și așa macar întâmplător l'ar întâlni pe stradă?...

Ah, — n'aș vrea să fiu pielea lui!...

Sub steag feciori... Trăiască Impăratul!

Călin.

Dela Sibiu.

Precum aflăm, comitatul Sibiului, locuit de Români și de Sași, s'a purtat și mai frumos ca noi cei-ce ne ținem de Regimentul românesc dela Orăștie. La Sibiu au pornit satele cu grămada: toți feciorii de 17, 18 și 19 ani au mers voluntari la asentare, și au luat dintre ei peste 1000 de feciori! Neîncapeând toți la Regimentul lor de casă, s'au împart și pe la alte regimente, pe la ținari, husari, etc! Trăiască atari mândri juri!

Inălțate Impărate! Iacă care-ți sunt Ție poșoarele cele adevărate credincioase în această țeară!

Un avis!

Măndrii flăcării români cari așa de frumos s'au purtat prin pășirea de bună voință la măsură, lăsând să fie asentați, —

— sunt vestiți prin aceasta, că ei n'au să mai aștepte altă chemare, ci să plece negreșit toți în 4 Octobrie la comanda Regimentului la care au fost luați, având a-și începe serviciul, ca mândri soldați voluntari!

Nici unul să nu întârzie a pleca! ca nu cumva să aibă, dacă e asentat și nu vine, ceva neplăceri cu comanda!

Cei-ce voesc, mai pot veni și acum să se supere asentării, dar apoi încep îndată slujba. Să ducă numai la regiment atestat de botez dela preot și hârțile de învoire dela părinți, (făcută tot de preot) — și n'au lipsă de alte hârțile dela notari ori solgăbirău! Dar asta numai cei neajunși la asentare o pot face. Și cei asentați până acum sunt de aceștia, tinerei, de ți-e drag să te uiți la ei!

Flăcării români, veniți! Că prin asta bine voue și cinste neamului faceți! Și să trăiți și voi și Impăratul sub steagurile căruia alergați!

Cetitorii nostri sunt rugați a vesti pe feciorii asentați din comunele lor, despre cele scrise de noi mai sus!

Din pildele altora.

„Asociațiunea“ noastră și „Verein“-ul sașilor. Comparații ultate.

S'au liniștit demult valurile ziaristice răscolite pe un moment de adunarea generală a „Asociațiunii“ la Baia-mare. Am cetit la timpul său rapoartele frumoase ale petrecerilor și escursiunilor ce s'au arangeat cu aceea ocazie, și fiind deja dedați prin obicinuință cu ideea, că la aceste adunări partea oficială să fie numai pretextul pentru petrecerile celor favorizați de soarte, estan e remarcabilă partea oficială a adunării generale, prin luarea la cunoștință a demisiunii fostului prim secretar, cum e remarcabilă și agitația ce a produs acest fapt asupra puținelor spirite ce mai au o sinceră tragere de inimă față de „Asociație“, de care întemeetorii ei au legat atâtea speranțe, azi neimplinite, încât ș'acum târziu apare ici-colea câte un articol în chestiunea aceasta, care, conform concursului, se va rezolva numai în Decemvrie.

Articolii publicați în materia aceasta să disting prin poziția ce o iau față de fostul prim secretar, și să încheie cu dorința, ca locul vacant să fie înlocuit cu o forță tină, care va fi în stare să satisfacă pe deplin toate așteptările.

Mai puțini au dat atențiune cuvintelor președintelui dela Baia-mare, care în discursul său de deschidere a accentuat, că comitetul, de care se ține și secretarul prim, are să se ocupe doar' numai cu administrația. Cu toate că aceeași părere s'a mai publicat odată la adunarea generală din Blaj. Să sperăm dară că în viitor să va da administrației mai multă atențiune decât i-s'a dat chiar în anii cei mai de pe urmă... Iar în ce privește întrebarea, că la centru să se facă și literatură sau ba, să ne amintim în următoarele ceea-ce s'a mai spus într'un raport scris despre adunarea gen. din Blaj.

Având Românul, să vede, facultatea contrară proverbului des citat că „Românul ține minte“, ne place a crede, că facem un bun serviciu publicului cetitor, dând conținutul raportului respectiv, foarte actual.

Reuniunile culturale transilvănene s'au născut toate, și la toate cele trei neamuri principale ale țerii noastre, din trebuința de-a asigura dezvoltarea națională a popoarelor.

Sașii agitați de desbaterile petrecute în dieta dela 1834, să gândesc să ia și măsuri literare pentru trezirea conștiinței naționale și susținerea poporului lor, și în Maiu 1842 ei prezentă deja guvernului statutele reuniunii lor, „Verein für siebenbürgische Landeskunde“.

La dieta deschisă în Septemvrie 1842, Maghiarii din Ardeal propun și ei crearea museului lor maghiar-național. — Să întreceau.

Noi singuri am venit cam târziu, imitând pe celelate națiuni abea la 1861, după 20 de ani. Dar fost-am apoi noi doară cei mai diligenți?

Să nu pierdem din vedere comparațiunile, care ne vor arăta des, deși nu totdeauna, ce mai trebuie să facem, ce am uitat, ce inițiativă trebuie să luăm. Dar cum le vom face când noi nu ne interesăm de ce fac celelalte Reuniuni similie Asociațiunii?

Să facem numai o comparație între noi la 34 de ani, și între „Verein f. s. L.“ la 25 ani de existență. Ne luăm „vor“ cum zice billardistii.

Ce literatură am făcut noi, o știm. „Transilvania“ noastră este de zece și o sută de ori recumpănită de „Archiv“-ul Sașilor, de care nici un istoric în Ardeal, de nici o specialitate, nu se mai poate dispensa.

Comparația este și mai nefavorabilă; dacă o punem pe terenul publicațiilor independente.

La 1871 reșosatul episcop Dr. G. D. Deutsch a ținut o cuvântare în care resumând activitatea „Vereinului f. s. L.“, a cules și datele care ne oferă mijlocul de comparație. Ea trebuia să se facă mai ales din cauză, că inițiativa pur literară a tinerimei, a fost întimpinată cu argumentul, că la centru se se face „administrație“...

Administrație și — enciclopedie!
Ce făcuseră Sașii în acei 25 ani de literatură și — administrând exclusiv taxele membrilor? Foarte mult! „Vereinul f. s. L.“ a inițiat, a patronat și a publicat, în cei 25 de ani, următoarele materii: Din științele naturale: „Criptogamele Ardealului“, Flora, Mineralogia, Fauna și Geologia Transilvaniei; a făcut 5 colecții de mineralii pentru 5 gimnasii; o hartă geognostică a Ardealului; alte colecții orictognoștice, geognostice — paleontologice și numismatice, etc. — Din istorie: Istoria Sașilor de Deutsch, Chronicon — Fuchsio — Lupino — Oltardinum, colecția de documente a lui Firnhaber și Deutsch; chiar și istoria română a cultivat-o tipărind pe Hinz (Istoria episcopiei gr.-or.); multe monumente, de limba germană în Ardeal etc. etc.

Și toate aceste cum se făcuseră? Eată ce zice Deutsch, episcopul: „Și toate acestea reuniunea le-a putut începe și realiza — aproape, ași putea zice, fără mijloace! Căci de ce dispuneau acei puțini oameni cari crează reuniunea? Și totuși, nu au fost fără mijloace! Pentru-că Reuniunea a avut întotdeauna în mijlocul său un cerc entusiast de tineri, tineri și bărbați, care în ciuda tuturor oboselilor și grijilor, au stat jertfitori și fideli la altar!“

Așa se luca la Sași, în mare parte cu tineri, care, dacă s'au în-

tors dela studii acasă, nu au tăiat firele ce-l lega cu viața științifică, ci erau calzi și muncitori. Și bărbații și bătrânii lor, îi primeau cu drag și îi strâneau cu căldură, în jurul lor, folosindu-le forțele proaspete, tinere. Și azi acelaș metod și-l practică cu succes.

Să va putea el imita la noi? Să vor putea convinge ai noștri cei îmbătrâniți în merite, că ei ar fi trebuit să-l inițieze de mult?

An-Ca.

Crisa.

Dieta ungurească la 24 Sept.

Zicem anume dieta ungurească, vorbind despre ședința dela 24 Sept. a dietei din Pesta, și nu-i zicem dieta ungară, pentru-că dieta ungară ar avea să reprezinte pe toate popoarele Ungariei și discuțiile trimișilor lor, pe când dieta din 24 Sept. a fost curat ungurească, ori doară chiar țigănească.

Douăzeci de deputați kossuthiști ceruseră să se convoace dieta, ca să se dezbătă asupra ordinului de zi a M. Sale dat către armată, prin care ziceau că națiunea se simte provocată și lovită de domnitorul său! Deci în lucru tare serios era convocat sfatul țerii. Să aștepta acum, ca fiecare deputat să fie la înălțimea situației, demn și serios și bărbat în discuție, căci doar' despre un act al M. Sale capului încoronat al țerii era vorba. Când colo ședința asta în loc se fie ceva serios și demn, a fost o curată batjocură pe țară și pe parlamentul ei! Dela orele 10^{1/2} înainte de amiază până la 4 după prânz, nu s'au putut ținea nici o vorbire de dai Doamne, că s'au petrecut timpul tot în zberături și 'n urlete și 'n sfadă ca la ușa... dietei ungurești.

Când ministrul președ. Heder-vary a voit să vorbească, au sărit kossuthiști ca niște copii răi și desmățați, cari cu gura vreau să biruiescă lumea, și îl împedeau ore întregi dela cuvânt strigând după el: Nu te lăsăm să vorbești! Aici n'ai ce căuta! Dute la Chlopy! (Satul din care și-a datat M. Sa ordinul de zi către armată la încheierea marilor manevre din Galizia). Vorbește-i lui Dienes! Cum se află Geiger Gizela (o femeie amestecată în afacerea de corumpere a deputaților prin Dienes), și alte strigăte necuviincioase. Iar unul din ei Rigo

Nici o aparență divină nu trăia în apa limpede.

Byblis se scula în picioare. O rupe d'a fugă. Știa pe ce potecă plecase Caunos cu muma lor. Era o pirtie întortochiată printre copaci și se înfunda în pădure. Byblis nu apuca tot-d'auna pe pirtia aceasta fiind-că trecea printr'un fel de groapă bătută de șerpi veninoși și de fiare sălbatice. De data aceasta dorința ei fuse mai tare decât frica și merse înainte tremurând cât puteau picioarele ei micuțe goale s'o ajute.

Nu mai era întunec beznă, însă umbrele lunii sunt negre și Byblis alerga în bobot printre copaci.

Ajunse într'un loc unde se despărțea poteca în două. Acum de unde să știe ea pe care drum s'apuce? Se puse pe genunchi căutând vre-o urmă de pași. Pământul era uscat. Byblis nu văzu nimic. Inșe când ridică ochii spre cer, zări ascunsă în frunzișul unui stejar, o hamadryadă cu sîinii verzi care zîmbea și se uita la ea.

— „Oh! Pe unde a trecut frățiorul meu? Dacă l'ai văzut cumva, spune-mi!“ zise Byblis.

Hamdriada întinse un braț spre dreapta și Byblis îi mulțumi cu o privire recunoscătoare.

În noaptea aceea Byblis umblă mult. Pirtia nu se mai sfîrșea, abia se zărea pe sub frunzele căzute jos, cotită printre copaci, când lăsându-se într'o adăncătură, când croită pe o înălțătură, în întunerec, fără să se mai sfîrșască.

În sfîrșit, Byblis, sleită de ostenală, pică în iarba verde și adormi.

Ferencz, s'a dus până lângă ministrul președinte și i-a zis în urechi: Ce mai cauți aceea? De ce provoci dieta? Cară-te afară de-aci!... (și ci-că fel și fel de vorbe urite i-ar fi zis, dar așa ca să nu-l audă decât ministrul). Și strigau unii pe alții că-s oameni de nimic!

Abia cu greu a putut ministrul într-un târziu să dea cetire hârtiei M. Sale, adresată lui de care am amintit în numărul trecut, ear când a voit să facă și o declarație liniștitoare în numele M. Sale, Barabás Gură-spărtă a zberiat cât l'a luat muncătoarea:

— Nu ne spune nimic, că nu credem! Nu credem cuvântul Regelelui!

Și pân'aci erau spiritele aprinse, ațitate grozav, dar acum apoi s'au revoltat de tot de aceasta îndrăsneală descreeată a kossuthiștilor. Zeci de inși din partidul popular și liberal au sărit cu gurile asupra necuviinciosului deputat și l'au coperit cu strigări:

— A spune așa ceva e tradare! e mișelie! e jonsnicie! necredinciosule! Afară cu el! afară! Cere-ți scuse! Retrage-ți cuvântul! Ticăloșie!

Iar unul din mulțime, ca să dea satisfacție regelui insultat, strigă:

— Trăiască Regele!

Și întreg partidul popular și liberal sare în picioare și scot năframele și le falfăie în aer strigând: Trăiască Regele!

Un kossuthist însă zberia: — Trăiască constituțiunea! trăiască națiunea! Și ceialaltii kossuthiști după el, — și a fost așa o comedie întreagă dieta până la sfîrșit! Curat dietă... ungurească.

Pe deputații Barabás și Rigó i-au trimis naintea comisiei disciplinare a dietei, care pentru purtarea lor necuviinciosă i-a judecat, ca în cea mai apropiată ședință, să-și ceară scuză pentru purtarea lor nesocită, deci să se bată cu palma peste gură, ca copii răi!

„Budapesti Hirlap“ despre ședința dela 24 Sept. a dietei.

Cele mai multe ziare maghiare au scris foarte necăjite despre ședința dela 24 Sept. a dietei. Ca specimen extragem din articolul prim lui „B. H.“ din acea zi. El zice:

„Până-ce câteva zile fusesem amăgiți de chipul atrăgător al bunei înțelegeri a națiunii și a

Când se deșteptă a doua zi, soarele era sus pe cer, simți o gđilitură dulce pe mână. Deschise ochii: o ciută bălană îi lingea mână. Inșe, cum se mișcă Byblis, ciuta sări pe labe își ciușdi urechile, pironindu-și înaintea ochii ei admirabili umezi, negri și strălucitori ca apa stâncilor.

— „Ciută, a cui ești? zise Byblis. Dacă ești a zeiței Artemis, călăuzeste-mă fiind-că o cunoști. Totdeauna când e lună plină eu îi aduc prinos libații de lapte de capre și ea se bucură, ciută, ea mă iubește mult. Prin urmare dacă te ții de ea, ajută-mă în restrîștea în care mă află și află că buna vânătoare a nopții nu are să se supere pentru asta.“

Ciuta păru că înțelege.

Porni înainte cu un pas destul de măsurat ca să poată copila să meargă după ea.

Amândouă trecură printr'o pădure mare și chiar pestră două piraie peste care ciuta sări dintr'o dată, pe când Byblis fu silită să intre în apă până la genunchi.

Byblis era plină de încredere.

Era sigură acum că merge pe drumul cel mai bun: negreșit că ciuta îi fusese trimisă de inșe-și zeița, ca mulțumire fiind-că fata o adora, și aminalul divin o duse prin păduri spre fratele mult iubit pe care nu-l va mai părăsi.

Fiecare pas o apropia de termenul când va vedea iar pe Caunos. Simțea par-că de pe acum pe piept strîsoarea cu dragoste a fugurului. Părea că în aer simția mirosul răsuflării lui...

Ciuta se opri de-odată în loc. Iși petrecu capul între doi copaci tineri unde se arătă îndată profilul unui

părtidelor ei, — pe atunci, azi dieta ne-a pus naintea ochilor chipul respingător al retragerii, al nesăbuitei muncări a om de om.

„O oaste de bărbați maghiari înșfăca acolo pe altă oaste de bărbați maghiari! Pe cruzii noștri dușmani nu i-am putea isbi cu cuvântul în chip mai cumplit, decum aici să isbea, să micșora, să ucidă ungur pe ungur!“

„Patima de a ataca pe singuratici și pe mulți împreună, în onoarea lor, în patriotismul lor, numai pentru-că aceia au altă credință politică, — patima aceasta și-a jucat orgiile în dieta de azi!“

„Patima a trecut și peste marginele bunului gust și a bunei cuviințe!“

„Rapoartele ce apar prin foi despre ședința de azi, trebuie să apară ciungărite, căci în dietă au zburat astfel de cuvinte, pentru cari ori-care tată de omenie, ar zvêrli pe ușă afară pe acela, care le-ar fi rostit în casa lui!“

„Ingrozită trebuie să întrebăm: unde vom ajunge, dacă asta va merge nainte?“

„Doar' asta nu e apărare deamănă și vrednică de stimă a unor drepturi naționale, ci e decădinta reprezentanței naționale, e scoborîrea ei pe treapta crășmelor celor mai de rănd!“

Ședința dela 29 Sept.

Barabás — revocă.

În ședința dela 29 a dietei din Pesta, gureșul Barabás s'a bătut peste gură: s'a rugat de dietă să socotească ca ne-zisă vorba ce i-a scăpat pe limbă în o clipă de aprindere, că: „Nu credem cuvântului regelui!“ că el nu așa a vrut să zică, ci fiindcă ministrul spunea ceva în numele regelui, în o formă neplăcută „națiunii“, el a vrut să zică așa: „Nu credem că acesta e cuvântul regelui!“... Incolo departe de el să vree să vatem pe Rege, dincontra, deci să se treacă peste acea scrintitură de limbă, ca și cum nu s'ar fi zis...

cerb cu coarne, și ca și cum ea ajunsesse acolo unde voise, se culcă, cu labele sub burtă, și puse bărbia pe iarbă.

„Caunos!“

Byblis chema pe fratele său.

„Caunos unde ești?“

Drept răspuns, cerbul făcu doi pași spre ea și o amenință cu coarnele cari sămănau cu doi șerpi negri. Și Byblis pricepu atunci că ciuta asta își căutase, ca și ea, pe iubitul ei, și că poate e de prisos să aștepti să te îndatoreze aceia cari sunt cu mintea plină de patima lor.

Se întoarse, însă era pierdută.

Apucă pe altă potecă care cobora repede spre o alee nevăzută. Picioarele i-să izbeau de pietre, se încurcau în rădăcini, lunecau pe frunzele de brazi uscate. La o cotitură a drumului neregulat care se întindea pe lângă un părau, ajunse în fața unei părechi divine unde se opri.

Erau două nimfe, de esențe diferite, una era nimfa pădurilor și cea-laltă nimfa apelor primăvăratică.

Oreada adusese naiadei proaspetele, fragedele prinoase primite dela oameni și amândouă se scăldau în apă, fiindu-se în brațe.

— Naiado, vèzut'ai tu pe copilul Cyanei? întrebă Byblis.

— Da, umbra lui a trecut peste mine, ieri, la sfîrșitul soarelui.

— Din cotro venea?

— Nu mai știu.

— În cotro se ducea?

— Nu l'am urmărit.

Byblis oftă greu.

— Dar tu, ai vèzut pe copilul Cyanei?

Guvernul abzis!

Abia s'a trecut peste senzațiile ședinței anterioare și peste revocările celei din 29., și o altă senzație a dat dieta: la o votare dată, majoritatea ei a votat în contra ministrului președinte, prin ce l'a trântit dela guvern! El și-a și trimis numai decât telegrafic abzicerea, la M. Sa.

Ministrul președinte Heder-vary adevădă, dăduse un răspuns la atacurile ce Körber le făcuse săptămâna trecută la adresa Ungariei în dieta din Viena. Răspunsul lui Heder-vary, n'a mulțumit pe patrioții mai sanguinici, și Kossuth a propus, că mâne (în 30 Sept.), dieta să țină de nou ședință și se iee în desbatere răspunsul dat de ministrul (pentru a putea lovi ei în Körber cum voesc!), iar ministrul Heder-vary s'a împotrivit la asta, cerend ca să nu se țină ședință că mâne și să nu se iee răspunsul lui în discuție.

Pusă întrebarea la vot: majoritatea dietei, deci și mare parte din partidul liberal-guvernamental, — a votat cu Kossuth contra dorinței lui Heder-vary, și prin asta ministrul s'a simțit căzut, ne-mai avend spriginul de lipsă al majorității dietei.

Și-a trimis dreptaceea îndată M. Sale abzicerea.

Știri politice

— *Țarul Rusiei a sosit Mercuri în 30 Sept. în Viena, cu ministrul seu de externe. Impăratul Fr. Iosif l'a primit la gară, l'a îmbrățișat și l'a sărutat. Orașul strălucit împodobit cu porți de triumf și steaguri. Pe tot drumul, soldați în paradă stau șpalir, de tot 11.000 de soldați, păzind pe monarchi.*

— *Între Bulgaria și Turcia s'a ajuns la o înțelegere. Nu se vor bate. Doar' vine iarna și va fi frig, și Bulgariei n'au nădejde de ajutor, deci le-ar putea fi și mai frig într'un războin...*

- Da. Departe d'aci, în munte.
- De unde venea?
- Nu știu.
- Unde se ducea?
- Am uitat.

Pe urmă, tot în apă, stând în picioare, și ținându-se în brațe, îi ziseră:

„Rămăi cu noi, copilă, rămăi! Pentru-ce te mai gândesti la cel care lipsește. Noi avem pentru tine ca comoară înfinitul bucuriilor prezente. Nu este fericire viitoare care să merite osteneala să alergi după ea.“

Byblis i-se păru că nimfa nu vorbea bine. De și fata nu se pricepea să-și exprime ideile sufletului ei, nu înțelegea însă altă bucurie decât să suferă căutându-și fericirea cu stăruință.

În ziua dintăiu când pornise, pornise cu credință că necunoscuții au s'o ajute. Când îi văzu că nu se sinchiseau s'o ajute în destinul ei, se gândi că nu trebuie să aștepte dela nimeni nimic, ci că dansa trebuie să facă totul, de aceea se abătu din potecă și o croi prin pădure.

Nemuritoarele însă îi ziceau mereu:

„Rămăi cu noi, copilă, rămăi. Pentru-ce te mai gândesti la cel care lipsește. Nu este fericire viitoare care să merite osteneala să alergi după ea.“

Și multă vreme, multă vreme după aceea, copila pe când suia muntele misterios, auzi, de departe, două voci limpezi cari o strigau:

„Byblis!“

III

O noapte și o zi întreagă merse Byblis prin munte.

În drumul ei întreba cu durerea în inimă pe toate divinitățile pădu-

FOIȚA

BYBLIS

(Urmare și fine).

II

În zadar se trudi Byblis s'adoarmă după ce rămase singură pe așternutul de frunze verzi pe care până aci dormea noaptea lipită de fratele său: în noaptea aceea nu mai visă nimic.

Eși; noaptea era dulce. În pădure se simțea o adiere ușoară.

Byblis se puse jos pe o piatră între stânci și își pironi ochii pe apa care curgea sub picioarele sale.

„Pentru-ce nu s'o fi întors Caunos? se gândea copila. Cine se-l fi atras? cine se-l ție departe de mine, tată?“

Și vorbind astfel se plecă de-asupra izvorului.

— Tată! tată! Unde este Caunos! Spune-mi adevărul! murmură Byblis. Un susur al apelor răspuse:

„Departee...“

Byblis, spăimântată, întrebă iar:

— Și când are să se întoarcă? Când are să vie iar lângă mine?

— Nici odată! răspuse izvorul.

— Mort? a murit Caunos?

— Nu!...

— În ce loc am să-l mai vèd?

—...“

Izvorul nu mai vorbi.

Apa se scurgea sprintenă printre malurile pe cari și le făcuse.

Din Sârbia.

Știre neașteptată vine din Sârbia. Oficerii cari țesuseră un fel de complot în contra ucigașilor Regelui Alexandru, au fost aspru pedepsiți: Sentința s'a dat la 29 Sept. la orele 11 de către tribunalul militar și anume:

Căpitanii Novacovici și Lazarovici au fost osândiți la câte 2 ani temniță și degradarea din rangul de oficeri; căpitanul Drdanovici și Lubomirski, 1 an; sublocotenentii Teodorovici, Socovicici și Georgevici câte 8 luni, medicul de curte al regelui Alexandru, Dr. Velicovicici, și locotenentul Lonsievici, câte 1 lună. Ceialalți acusați pedepse dela 1—4 luni.

Să știe istoria acestei triste pedepse: Oficerii cari au ucis pe Regele Alexandru și soția și i-au jăfuit locuința de scumpeturi, și i-au spart privnițele ca să bea vin bun și să se îmbete, ba și degetele Regelui și a Reginei le-au tăiat ca să poată scoate inelele cele scumpe din ele, — acești păcătoși, după ce au urcat pe Petru pe scaunul de Rege, au ajuns în tot felul de slujbe înalte și azi toate slujbele cele bune se dau neamurilor și favoriților lor, și regele Petru e numai păpușă în mâna lor.

Contra acestei cocoțării a criminalilor cu gulere de aur, s'a revoltat o parte a ofițerilor celor mai onorabili, căci în asta ei ved cu drept cuvânt, o dejosire a armatei serbești, ba a patriei înșasi, în ochii lumii. Și au făcut legământ secret, să ceară regelui Petru să alunge de pe lângă sine pe acești oameni pătați, să pună capăt domniei și atotputerniciei lor, rușinoase pentru țară și pentru armată, — iar de nu vor fi ascultați, apoi să facă ei cu acești oameni ce au făcut ei cu Regele Alexandru, să-i alunge cu arma din armată, eventual să-i trimită pe urma regelui ucis de ei, mântuind țara de rușinea lor!

Unul dintre ei însă le-a vândut planul, i-a tradat. Au fost arestați și acum iată cât de greu sunt pedepsiți!

rilor, p'ale copacilor, p'ale poenelor și p'ale stâncilor întunecoase. Iși destăinuia durerea cu confidențe nesfârșite; se ruga, tremura, își frângea mânuțele. Însă nimeni nu vîzuse pe Caunos.

Merse așa de departe în munte în cât pe ori unde trecea acum nu se mai găsea nimeni care să cunoască numele sfânt al mumei sale și nimfele nepăsătoare nu știau ce voia dânsa să spue.

Voi să se întoarcă, însă se rătăcise. De toate părțile o încunjurau molifți al căror vîrf atîngea cerul. Nu mai era nici o pîrtie.

Nu se mai vedea orizont. Alergă în toate părțile.

Strigă cu desnađejde:

Nu mai era nici ecou.

Atunci, fiind-că pe fie ce minut, i-se lăsau în jos pleoapele, se culcă pe pămîntul gol și un vis care trecea fi șoptit:

— Nu ai să-l mai vezi pe fratele tău! nu ai să-l mai vezi!

Sări din somn.

Intinse mâinile, deschise gura, însă cu ast-fel de durere în inimă că nu mai avu puterea să strige.

IV

Luna era sus pe cer, roșie ca sângele, și Byblis abia o zărea printre vărfurile molifților înalți. I se părea că o pânză umedă i-se pusese pe ochi. În pădure domnea o tăcere vecinică.

Și iată că o lacrimă mare îi umplu colțul ochiului stîng.

Ei, cari porniseră o mișcare în numele cinstei și curățeniei numelui, svêrliți în temniță, iar u-cigașii cei desprețuiți de o lume întreagă, stăpâni pe curtea regală, pe guvern, ba chiar din a lor poruncă dându-se și osânda asupra nenorociților cinstiți!

O voce slovacă.

Din peana unui naționalist slovac a apărut o broșură referitoare la situația creată prin ordinul de zi al M. Sale către armată. Broșura este adresată în primul rînd marelui public maghiar, dar' ne interesează și pe noi, pentru-ce dăm și noi ceva despre cuprinsul ei:

Broșura mănecă din supărarea ce a produs la politica maghiari cuvîntul „néptörzs“ și „Volks-stamm“, seminție, din ordinul de zi, cuvînt prin care „națiunea“ maghiară se simte degradată. Broșura are drept motto cuvintele lui Mocsary: „A se alia cu Viena contra naționalităților, poate fi politică. A se alia cu naționalitățile contra Vienei, iar' poate fi politică. Dar' a face de-odată front contra Vienei și contra naționalităților, poate fi absurditate, dar' nu politică.“

Broșura prezentă pe Maghiari ajunși între ciocan și nicovală, între Viena și naționalități, fără a ști găsi calea corectă de scăpare.

Să arată în broșură cum a tras Viena pe sfoară atât pe Maghiari cât și pe celelalte naționalități, și concludă, că în alianța cu Viena nu vor putea face Maghiarii nici-când o politică națională adevărată, cel mult se vor amăgi pe sine, pe când în o alianță sinceră cu naționalitățile, balsați pe libertatea națională a tuturor popoarelor cari constituie Ungaria, se poate crea baza trainică a unei vieți puternice și înfloritoare de stat, în această țeară!

Byblis nu plînsese nici odată. I se păru că are să moară și oftă ca și cum parcă se ușura.

Lacrima crescă, tremură, se lăți, pe urmă se restogoli pe obraz.

Byblis rămase nemișcată, cu ochii pironiți, în fața lumii.

Și iată că o altă lacrimă se umflă și umplu coada ochiului drept. Se lăți ca și cea dintii, se strecură printre gene și pică

Alte lacrimi se născură, două picături cari frigiau, și se scuseră și ele lărgind brazda umedă pe obraz. Ajunseră la chișița gurei; o amărăciune delicioasă înbătă pe copilă.

Va să zică mâna ei nu va mai atinge nici odată mâna iubită a lui Caunos. Nici odată nu va mai vedea lumina neagră a ochilor lui, capul lui drăguț și pîrul lui moale de copil. Nici odată nu vor mai dormi alături pe acelaș pat de frunze, îmbrățișați. Pădurile nu mai știau numele lui.

O explozie de disperare făcu pe Byblis să-și ia capul în mâni; însă așa de multe lacrimi începură să i ude obrăjii ei cari ardeau, încât i se păru că un isvor miraculos lua cu dînsul toate suferințele sale tocmai cum se duc frunzele uscate pe apa unui torent.

Lacrimile isvorean încetișor dintr'însa, se urcau în ochi, se opreau între gene, se revărsau, ca o pânză caldă pe obrăji, îi inundau peptul ei îngust, cădeau pe picioare pe cari le ținea strânse. Byblis nu le mai simția

NOUȚĂȚI

Orăștia sub carantină. O foarte mare neplăcere au avut economii, neguțetorii și toți oamenii de afaceri din acest ținut, în ziua de 1 Octombrie, (Joi). Era ziua de începere a tîrgului de vite, (mîne, Duminecă, e tîrgul slobod). Mercuri seara cineva a vestit pe veterinarul orașului, că în oraș sunt mai multe curți cu vite bolnave de gură și unghii, pe cari stăpânii nu le spun, ca să nu se oprească tîrgul. S'a început cercetarea și au aflat de fapt în curtea dlui Amlacher Vili 14 vite bolnave, retăcute, în a dlui Baresy 3 biboare bolnave, retăcute, în a dlui Mathaus asemenea, și la câțiva plugari români așisderea!

Pe drumul țerii curgeau din toate direcțiile vitele spre tîrg. Îndată au fost alungate, încă noaptea, cele adunate în tîrg, și la capurile orașului puși opritori. Iar' dimineața s'a dat de veste, că tîrgul e oprit!

Colosală ferbere și întristare! Sute, ba mii de vite, ce curgeau spre oraș, au fost pornite pe aceleași drumuri napoi. Stăpânii cu paguba drumului făcut, negustorii cu cheltuielile svărlite în vînt, crăsmarii și alții ce se pregătiseră cu mîncări, etc, pentru tîrg, toate în pagubă! Numai Jidovii, între cari și veterinarul orașului, se bucurau că își pot sîrba „Ziua lungă“ neconturbați de tîrg..

S'a bătut doba, că din Orăștie nu mai pot ieși vite în afară, nici din afară să mai intre!

Procesul II al „Libertății“. Dl Iulius V. Ioanovici a primit în 28 Septembrie actul tribunalului din Cluj ca for de presă, prin care îl pune sub acuză pentru articolul „Sus inimile!“ din Nr. 19 a. c. și anume pentru delictul agitației și preamărării ce s'ar cuprinde acolo. Dl Ioanovici e pus sub acuză ca redactor responsabil pentru publicare. A înaintat prin adv. Dr. Vlad excepții contra actului de acuză.

Noul edificiu al poștei din loc s'a dat folosinței de Duminică trecută încoace. E un local foarte nenorocit lucrat! Inșiși oficialii sunt înghesuiți în odăi prea mici, iar publicul e curat batjocurit: condamnat să stea înghesuit în un ambit de 1½ metru! Când vin mai mulți, se calcă unii pe alții pe picioare! Iar cei cu pachete, te scot afară, ca să poată încăpea ei!

Ne așteptam la un local modern, practic, comod, plăcut, și am ajuns într'unul mai nenorocit și ca cel vechiu. Doar' că locuința dlui șef, în etagiu, e frumoasă și sănătoasă.

picând una câte una printre gene: era un isvor, un pîrau neîntrerupt și dulce, o afluență nesecată, efusia unei unde fermecate.

Nemuritoarele păduri însă, deșteptându-se din pricina luminii lunii, alergaseră din toate părțile.

Scoarța copacilor se făcuse străvezie așa că să vedea figura nimfelor; și chiar naiadele, înflorate, părăsindu-și apele și stîncile, se răspîndiseră în păduri.

Și toate se înteteau împrejurul copilei, și i vorbeau, spăriate, fiind-că lacrimile copilei făceau pe pămînt o diră cotișe, care se întindea încet spre câmpie.

Însă Byblis nu mai auzea nimic, nici glasurile, nici pașii, nici vîntul nopții. Atitudinea ei se făcea tot mai vecinică. Pielea ei luase sub valul lacrimilor culoare netedă și albă ca a marmurei scaldate de ape. Vîntul nu i-ar fi mișcat un singur fir de pîr. Byblis murea.

O lumină stinsă abea îi lumina acum vederea.

De odată se stinse; încă lacrimile se împrôtătau mereu din ochi ei.

V

Și ast-fel Byblis fu schimbată în fîntână.

Tradus de **I. S. Spartali**

Liberați. Cu datul de 27 Septembrie a. c. primim din Cluj următoarea cartă postală:

„După o robie de 2 ani și 2 zile ajuns azi iarăși la iubita libertate, salut cu însuflețire „Libertate a!“
Andreiu Baltes.

Iar cu data de 29 Septembrie primim din Seghedin altă cartă postală:

„Cu 1 Octombrie părăsesc temnița din Seghedin. Mă folosesc de acest privilegiu ca să vă exprim mulțumiri pentru bunăvoința dovedită prin trimiterea foii D-v.“
Victor Lazăr.

Fiți bineveniți libertății și „Libertății!“

Care să duc? Ziua de Luni, 5 Octobrie, e zi de mare bucurie la o parte a feciorilor cari și-au împlinit cei 3 ani de miliție, în regimentul nostru de casă 64. Feciorii din cercurile Sebeș, Vinț, Conța și Mercurea (comitatul Albei inf.) toți pleacă acasă, căci din acele cercuri au venit mai mulți voluntari la asentare. Ceialalți, din comitatul nostru, numai intratăta merg, întrucât se ajung regruți, că din comitatul nostru i-a oprit bunul de vicispan și solgăbiraiele pe feciori să vie la asentare.

Jocul cu cambille. Doi țerani ușori la minte din Orăștie, au luat dela o bancă de aici bani pe un cambiu, punînd de caventți (chizeși) pe alții doi economi de aici, cari n'aveau nici o știre de tot lucrul. Le-au scris ei numele pe cambii. Lucrul s'a descoperit. Ușuraticii au ajuns înaintea legii. Săptămîna trecută, tribunalul din Deva i-a judecat pe amîndoi la câte 6 luni temniță și cheltuielile! Căci a pune numele altuia pe cambiu, e o fărădelege, pe care legea o pedepsește foarte aspru chiar dintru început.

Hațegul s'a luat și el după alte orașe din Ungaria, și a hotărît, că nu mai primește darea directă de stat, în ex-lex. Dl I. Muntean propusese chiar primirea dării și dară de hîrtii feciorilor cari vor să intre voluntari la miliție!

Darea trebuie primită! „H. V.“ are știrea, că consiliul de ministri ținut zilele astea a hotărît, că ministrul de interne să nimicească toate hotărîrile acelor orașe și comitate cari au decis a nu mai primi dările de stat, obligându-le a le primi și în ex-lex, dacă publicul vrea să le plătească!

Teatru în Caransebeș. Mercuri în 30 Septembrie s'a dat la Caransebeș în sala otelului „Pomul verde“ cu concursul dlui Z. Bârsan, absolut al Conservatorului din București, reprezentațiune teatrală, în favorul „Societății pentru fond de teatru român.“

Punctul 1. al reprezentațiunii a fost Declamațiune: dl Z Bârsan. 2. „Greva ferarilor“ de Fr. Coppée, predată de Trei judecatori... * * și Jean, ocnariu, dl Z Bârsan; —

3. „Între patru ochi“ comedie într'un act de Fulda, localizată de E. Murășan, jucată de Peșcoaneu dl Traian Ionașiu, d-șoara E. Têrziu și dl G. Bona.

După producție, joc. În ordinea de dans: Romana și Hora Nicolintiană. —

„Drapelul“ scrie că dl Bârsan a fost și aici la culme, și leagă de dînsul mari speranțe.

Sub ochii poliției. O femeie de pe cine știe unde a venit cu lebești la Orăștie. S'a așezat cu ele în fața poliției, în piața mică. Joi spre Vineri noaptea însă, trei mișei au venit cu 3 saci să și-i umplă din grămada femeii ce și-le păzea singură. Trezindu-se femeea, unul a prins'o de gât și i-a astupat gura, ceialalți au umplut sacii, pe urmă i-au băgat mâna în buzunar și i-au luat și 24 cor. ce

avea, și au fugit! Norocul ei, că banii cei mai mulți, vre-o 100 cor., îi erau ascunși în sin.

Din casele vecine spun, că deja de pe la 10 ore s'au vîzut figuri suspecte în jurul grămezii de lebești, și fiindcă femeea adormise, deja pe la 10 au vîzut pe 1 vagabund luînd și fugînd cu 1 lebești. Mai târziu au venit, cu compania! Au fost prinși azi.

Foarte frumos că atari lucruri se pot întîmpla aci sub ochii poliției, în loc cercetat! Cât de păzit va fi orașul în ulițele mai laterale!

Pentru „Geogeană“ s'au scris deja aproape toate primele 500 acții! Înființarea îi e asigurată. În curînd se va conchema adunarea generală de constituire!

Muzeul Național al „Asociațiunii.“ Sâmbăta trecută comitetul „Asociațiunii“ a ținut ședință. Dăm din obiectele pertractate următorul: S'a prezentat ofertul arhitectului G. Maetz pentru zidirea muzeului național în partea dinspre parcul Zoldiș a grădinei disponibile. Dl Maetz se angajează a clădi și muzeul cu o reducere tot de 15%, dela suma de-visului.

Intocmirea pentru încălzirea centrală, pentru boltirea salei mari după sistemul Rabitș și sculptarea figurilor în peatră, se vor da separat direct în întreprindere.

Astfel ambele edificii ale „Asociațiunii“ se vor clădi de-odată, — dacă magistratul va dispune urgenta rumpere a zidului de lângă parc.

Biroul s'a autorizat a interveni în acest sens. („T. R.“)

Congregația de toamnă a comitatului nostru, al Hunedoarei, e convocată pe 17 Octombrie a. c. Românii se s'adune și ei, că vor fi obiecte importante pentru noi!

Moarte. Petru Șerban proprietar mare în Sântohalma, membru virilist al comitatului Hunedoara etc. etc. după un morb greu, în etate de 39 ani și al 17-lea al fericitei căsătorii și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului în 26 Septemvri n. Il depâng: Aneta Șerban soție, Aurelia Șerban flică, Leonida Șerban, cumnată, Tovie Popa, paroch, Rosa Popa socii. Eie-i țîrma ușoară.

Retragerea din circulațiune a bancnotelor a fl 10— v. a. Direcțiunea Băncii Austro-Ungare face cunoscut că cu începere dela 1 Sept. a. c. bancnotele a fl 10— v. a. (de dato 1 Maiu 1880) se mai pot schimba cu bancnote nouă în coroane sau monete de aur, numai la Centralele din Viena și Budapesta. Plătiri cu bancnote vechi a fl 10— nu se mai pot face cu începere dela 1 Sept. a. c. de loc.

Exposiție de costume naționale. Ministrul român de interne a dat o circulară prefecturilor, prin care le recomanda ca să satisfacă cererea primăriei de Craiova cu privire la strîngerea costumelor naționale, necesare expoziției care va avea loc în Craiova. cu ocazia inaugurării parcului Bibescu.

Din miseriile casarmelor. Strajameșterul de honvezi G. Szõnyi din reg. de honvezi 5., era un om brutal, tiran ca un păgân cu feciorii de sub mâna lui. Îi bătea și-i chinuia în toate chipurile iscodite de închipuirea lui. A fost de repeți ori pedepsit pentru asta, dar nu folosea nimic. Soldații de sub mâna lui își mușcau buzele de mînie când vedeau tirania lui nedreaptă.

Intr'o zi la esercițiu, pentru ceva greșală, s'a apucat cu sabia de un fecior cunoscut de toți ca tare blînd și de omenie, și-l lovea cu neîndurare

pe unde-l nimerea, până l'a pornit sângele! Vederea sângeului a aprins toată furia asupra strajameșterului în soldatul Lazar Turcin, și ne-mai putând suferi umilirea soțului său, sări la brutalul strajameșter și-i crepă capul cu pușca!

Pe Turcin l'au dus naintea tribunalului de război, care pentru călcarea subordinațiunii și atacarea cu arma a superiorului său, l'a judecat la moarte prin glonț. În 18 August a. c. însă, în ziua nașterii Maestății sale, M. Sa a schimbat judecata asupra soldatului ce se revoltase, reducându-l la numai 2 ani temniță de cetate, — dar și pe strajameșter l'au degradat și l'au osândit la temniță.

FEL DE FEL

Te bate Dumnezeu, boierule!...

(Snoavă).

Un boer, d'ăia ruginiți de pe vremea robilor, avea între alții și pe un biet țigan, care îi făcea slujba de fecior în casă.

Acestui țigan îi dădea boerul de mâncare, cât îi cerea stomacul lui țigănesc, ori nu-i dădea; dar de bătuț știu că-l bătea săracul de câte patru-cinci ori pe zi și odată seara, căci boerul era rău de fire nevoe mare, și din lucru de nimic îl lua la bătaie ca pe hoții de cai, nu alt-ceva; iar de se întempla să-i scape din gură cuvintele: „iartă-mă boierule!“ apoi atunci al lui era dracul, că îl lua din nou. Răbda gâșperul că n'avea ce face și cui reclama, că s'ar fi dus și la mama pădurii cu jalba în proțap; dar, vezi că pe vremea aceea țiganii erau robi, n'aveau dreptul să se jeluiască stăpânirei de boierii lor nici macar de le-ar fi tăiat mâinile ori picioarele.

Intr'o zi însă, spre norocul lui, i-se puse capăt nenorocirei și iată prin ce împrejurare.

Boerul se sculă mai de dimineață ca altădată și după-ace se spălă pe ochi, începu să-și facă rugăciunea care nu era altă decât recitarea „Tălului nostru“ de trei ori.

Țiganul asculta când se ruga boierul și când îl auzi în trei rânduri zicând „și ne iartă pe noi, precum și noi ertăm greșelilor noștri“, i-să făcu milă de boer, dar nu se putu opri a nu da la iveală un oftat lung de tot și tocmai dela inimă, zicând:

— Să te ferească Dumnezeu, boierule d'ășa ertăciune.

— De ce, măi țigane? îl întrebă boerul cu ochii țintă la el.

— Pentru-că dacă te-o ierta sfințulețul, cum zici că ne ierți măria ta pe noi, apoi te-ai dus pe copcă, boierule. Că hare să te bată Dumnezeu hal dracului, zău hașa, că eu nu te-am pomenit pe maria ta să ierți vr'un țigan măcar odată, fie cu voia, sau fără voia.

Boerul se gândi ce se gândi și dete dreptate țiganului, căci vîzuse și el bine că rugăciunea aceasta trebuie odată și odată ascultată, și-o să-i bată Dumnezeu până ce i-o rupe oasele. Dar pentru-că altă rugăciune nu mai știa decât pe „Tălul nostru“ pe care cu mare greutate o învățase dela Babaca, trebuî să ierte de aci în colo pe toți țiganii care îi greșeau ceva, pentru-că să poată și el la vreme trage nădejde de iertare la Dumnezeu...

Cel mai înalți copaci de pe lume s'ar fi aflând în Australia. Și anume ar fi doi Eucalipti, din cari unul „Unchiul Samuel“ e nalt de 122 de metri și în grosime, din jur împrejurul trunchiului, măsoară 12 m. 50 c.; al doilea „Big Ben“ e nalt de 128 m., avînd o circumferință de 17 metri. Amîndoi sunt în pădurea Fernshaw dintre Melbourne și Sidney.

Sz. 6987—1903. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy szászvárosi „Ardeleana“ pénz-intézet végrehajthatónak Licseszk Nicolae és Licseszk Mártha végrehajtást szenvedő elleni 2400 K tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. bíróság) területén lévő Perkászon és Tordoson fekvő a perkászi 19 sz. tjkvben A † 1. rend. 13. és 14. hrsz. ingatlanra 900 K, A † 2. rend. 505 hrsz. ingatlanra 143 K, A † 3. rend. 654/1 655/2 hrsz. ingatlanra 163 K,

A † 4. rend. 1246 hrsz. ingatlanra 83 K, A † 5. rend. 1257 hrsz. ingatlanra 47 K, A † 7. rend. 1702 hrsz. ingatlanra 123 K, A † 9. rend. 2417 hrsz. ingatlanra 166 K. A perkászi 28 szám tjkönyvben A † 1. rend. 900 hrsz. ingatlanra 472 K, A † 2. rend. 1425 hrsz. ingatlanra 876 K, A † 3. rend. 2709 hrsz. ingatlanra 217 K, A † 4. rend. 1110 hrsz. ingatlanra 170 K, A † 5. rend. 17/1—2 18/1—2 hrsz. ingatlanra 46 K, A † 6. rend. 749/2 750/2 751/2 hrsz. ingatlanra

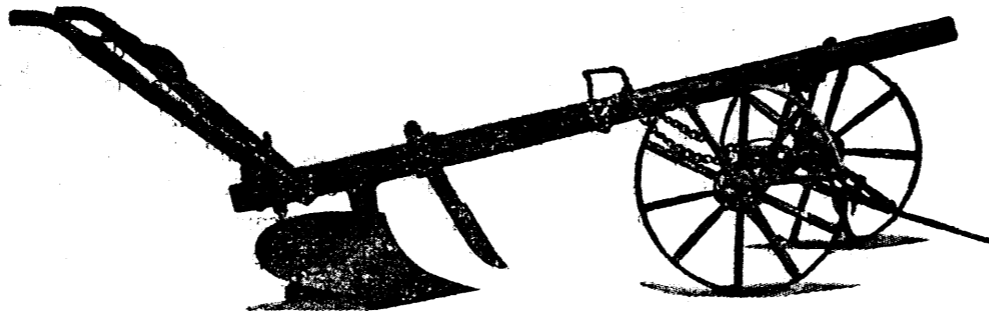
372 K. A tordosi 521 számú tjkvben A † 1. rend. 1306. hrszámra 456 K, az árverést ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi december hó 10. napján délelőtt 9 órakor Pezkász és ugyanazon napon délután 3 órakor Tordos község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson 1903. évi szeptember hó 14-én.

A kir. járásbíróság mint tlkvi hatóság.

(Sohalmly,
kir. albró.

Cele mai bune pluguri

sunt azi așa numitele „*Pluguri de Bucica*“, lucrate din renu-mitul și neîntrecutul fer de Stiria.

Părțile de lemn sunt din material sănătos, lemn tare, trainic.

Plugurile aci recomandate să pregătesc în Orăștie sub suprave ghiarea mea proprie și așa pot mijloci reparări ori schimbări mai mărunte, fără cheltueli, aicea.

Pluguri de probă dau bucuros celor-ce doresc, și neplăcînd-le primesc înapoi.

Prețul (afară de roțile) 20 cor. unul.

Recomand cu toată stăruința aceste pluguri tuturor economilor nostri! — **Vînzătorilor: rabat.**

Ioan I. Vuleu

Orăștie.

„TIPOGRAFIA NOUĂ“ în Orăștie

provîzută cu cele mai noue și eșegante sôiri de litere, — să ofere Onor. Public pentru tipărirea de cărți, broșuri, foi, anunțuri, invitări, placate, și ori-ce alt soi de tipărituri.

Numărul de față al foi „LIBERTATEA“, tipărit în „Tipografia Nouă“ presintă și el în parte bogăția și variația caracterelor de care dispune.

Prețuri moderate! ❖

❖ Executare repede!

Editor și redactor responsabil: **Iulius V. Ioanovici.**

5720 sz. 1903 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A dévai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Ardeleana“ pénz és hitelintézet végrehajthatónak Kiksa Péter végrehajtást szenvedő elleni 500 K s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján a 146. 167. §§-ai értelmében a dévai kir. törvényszék a dévai kir. járásbíróság területén lévő és Bácsi községben fekvő a bácsii 302. sz. tjkvben A † 1. rsz. 78. hrsz. ingatlanra 35 K, 2 rsz. 425. hrsz. ingatlanra 160 K, 426. hrsz. ingatlanra 123 K, 3 rsz. 635/3. hrsz. ingatlanra 206 K, 4 rsz. 782/3. hrsz. ingatlanra 413 K, ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi november hó 6 napján d. e. 9 órakor Bácsi községi házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi, november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkvi hatóság.

Déva, 1903. augusztus hó 13-án.
(olvashatatlan aláírás)
bíró.

Sz. 5723—1903. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A dévai kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy „Ardeleana“ pénz és hit. int. végrehajthatónak Alb Petru s társai végrehajtást szenvedő elleni 154 Kor. — fill. s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881.

LX. t.-cz. 144. §-a alapján a 146. 167. §§-ai értelmében a dévai kir. járásbíróság területén lévő és Bánpatak községben fekvő a bánpataki 78 sz. tjkvben A † 1. rsz. 159. 160. hrsz. ingatlanra 922 K, A † 2. rsz. 496. hrsz. ingatlanra 322 K, A † 3. rsz. 1194. hrsz. ingatlanra 108 K, A 184. sz. tjkv. A) lapján levezetett közös erdő és legelőből járó 44/21301-ed részre 10 K, a bánpataki 485. sz. tjkvben A † 1. rsz. 1512/33 hrsz. ingatlanra 20 K, A † 2. rsz. 1512/48 hrsz. ingatlanra 20 K, A † 3. rsz. 1512/55 hrsz. ingatlanra 20 K, A † 4. rsz. 1512/104 hrsz. ingatlanra 20 K, A † 5. rsz. 1512/129, 1513/2 hrsz. ingatlanra 66 K, A † 6. rsz. 1512/100 hrsz. ingatlanra 20 K. Szuzsán Nikolájnak a bánpataki 498. sz. tjkvben A † 1. rsz. 1512/49 hrsz. foglalt ingatlanból 1/2 része 10 K, A † 2. rsz. 1514/53 hrsz. foglalt ingatlanból 1/2 része 5 K, A † 3. 1512/143 hrsz. foglalt ingatlanból 1/2 része 24 K. Krisán Mihálynak a bánpataki 440 sz. A † 1. rsz. 573 hrsz. a foglalt ingatlan 1/6 részére 55 K, ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi november hó 27. napján d. e. 11 órakor Bánpatak községi házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, telekkvi hatósága.

Déván, 1903. augusztus hó 13-án.

Fábian,
bíró.

CÂND

VENIȚI LA ORĂȘTIE nu uitați a cerceta

pentru trebuințele ce aveți D-Voastră următoarele firme

Depositul de haine gata și mare croitorie vieneză alui
SIMION CORVIN jun. drumul țerii.

Prăvălia de manufactură și deposit de păpuși gata alui
GEORGE BACIU în piață.

Prăvălia de manufactură alui
ION LĂZĂROIU în piață.

Noua prăvălie mixtă a lui
IOAN ROB piața-poliției.

Primul depou de pește sărat de toate sortele, alui
VASILIE N. BIDU în Orăștie.

Prăvălia de opinci și pielărie a lui
PETRU BANCIU în piață.

Măcelăria lui
SIMION CĂRPINIȘAN în Piața-mare.

Cel mai elegant atelier de frisat, și tuns alui
IOAN ANDRESCU piața-poliției.

Măcelăria lui
AUREL PAPIU piața poliției.

Institut funebral
BARCSI J. și G. BRASSAI în Orăștie.

Atelierul de măsur (têmplar) și deposit de mobile și cociugnri alui
DUMITRU MARTIN str. Căstăului

Croitoria lui
IOAN MUNTEAN drumul țerii

Atelierul de păpucărie alui
ION LĂZĂROIU drumul țerii.

Ferăria lui
ILIE LĂDARIU Drumul-țerii (l. bis. gr.-or.)

Atelierul de păpucărie alui
IOAN VĂRMĂGEAN lângă spitalul mil.

Rotăria lui
NICULAE FILIMON dr. țerii (l. bis. gr.-or.)

Atelierul de păpucărie alui
IOAN TOMUȚA piața-poliției.

Atelierul de păpucărie alui
ANDREI CARAȘCA Str. Berăriei

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă“, în Orăștie.